

Saco studentråds fackligpolitiska program

2020–2023

Senast reviderad på Saco
studentråds kongress maj 2022

Innehåll

Social hållbarhet	2
Arbetsmiljö.....	2
Arbetsvillkor.....	2
Pensioner	3
Jämlik tillgång till välfärd för alla	3
Ekologisk hållbarhet	4
En ideal federation – Ett Saco för alla akademiker	5
En inkluderade representation.....	5
Samarbete hellre än motarbete	5
Organisera alla akademiker.....	5
Studentsektionernas roll i Sacofederationen	6

Social hållbarhet

Den sociala hållbarhetsdimensionen handlar om att främja välbefinnande, rättvisa, rättigheter och individens behov.

Arbetsmiljö

Nya akademiker anser till hög grad att fackets viktigaste uppgift är att främja en god arbetsmiljö. Nya akademiker behöver en trygg start i arbetslivet. Idag är det allt för vanligt att akademiker blir sjuka av stress på arbetet redan under sitt första år som yrkesverksam. Det finns många faktorer som kan förbättra arbetsmiljö för unga akademiker.

Saco studentråd föreslår därför att:

- en nollvision om stressrelaterade sjukskrivningar införs.
- hälso- och medarbetarsamtal ska genomföras av för ändamålet lämplig profession, exempelvis enhetschef, HR, hälsovården.
- strukturerad och tydlig introduktion ska ges till akademiker under deras första år som yrkesverksamma.
- tid för kompetensutveckling ska ligga inom ramen för ordinarie arbetstid.
- arbetsgivare ska ha tydliga riktlinjer för gränsdragning mellan arbetstid och fritid.
- arbetsgivare ska ha handlingsplaner för och arbeta aktivt med att förebygga och åtgärda sexuella trakasserier.
- arbetsgivare ska kunna bevilja ledighet i samband med en uppbrottsprocess, till personer som lever i en våldsamt parrelation. Ledigheten bör kunna beviljas i samband med exempelvis en polisanmälan, kontakt med jourverksamhet och/eller flytt till skyddat boende.

Arbetsvillkor

Dagens arbetsliv effektiviseras allt mer. Det innebär att arbetsgivare kräver mer och mer av en arbetstagare, samtidigt som samhället i stort är väldigt informationsintensivt. Akademiker är den grupp på arbetsmarknaden där stresstalen ökar fortast. Det är inte hållbart och Saco studentråd anser därför att ramarna för hur ett heltidsarbete ska se ut behöver ses över och omvärderas. Vi har en helt annan vardag idag än för 30 år sen och vi behöver hitta nya sätt att skapa hållbara arbetssituationer för våra medlemmar.

Många nya akademiker börjar bilda familj i samband med att de får sitt första kvalificerade jobb. Föräldraförsäkringen och förutsättningar för ett hälsosamt liv där arbetstagare balanserar arbetstid och fritid kräver en modern föräldraförsäkring.

Därför föreslår Saco studentråd att:

- alla arbetsgivare ska ha en policy för vad som gäller för arbete och tillgänglighet utanför arbetstid. Ersättning för tillgänglighet ska framgå.
- fler arbetsgivare ska införa 30 timmars arbetsvecka med bibehållen lön, pension och semester.
- krav på en tredelad föräldraförsäkring där en tredjedel är reserverad för vardera vårdnadshavare och en tredjedel kan disponeras fritt.
- arbetsgivare med färre än 10 anställda ska ha tydliga strategier för hur verksamheten ska leva upp till diskrimineringslagens krav på att åtgärda osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Pensioner

Pensioner är något som många nya akademiker börjar engagera sig i alldeles för sent. Det gör att nya akademiker gör livsval som i sin tur påverkar deras pension senare i livet. Vikten av hur VAB, föräldrapenning och deltidsarbete påverkar pension måste lyftas. Samtidigt kan Gig-ekonomin komma att påverka framtidens akademikers pensioner i högre utsträckning än vad som tidigare förutspåts.

Därför föreslår Saco studentråd att:

- information om pensioner och betydelse för framtida karriär och löneutveckling måste ses som en rättvisefråga.
- pensionsrätter som betalas in för studenter under deras studietid bör utökas men begränsas till lika antal veckor som CSN ger möjlighet till.
- det bör finnas tydliga instruktioner och prognoser för framtida pension även för de som är egenanställda eller jobbar utan kollektivavtal.
- alla kollektivavtal ska ge arbetstagare med barn upp till 8 år tjänstepension motsvarande heltidsarbete även om hen arbetar deltid.

Jämlig tillgång till välfärd för alla

Oavsett var i landet en bor ska det finnas tillgång till utbildad personal inom så väl privat som offentlig sektor. Det är viktigt att akademiker ska känna att det är attraktivt att bo och arbeta i hela landet. Därtill ska välfärden utgå ifrån var människas behov och inte vem som kan betala mest. Det är en jämlikhetsfråga.

Därför föreslår Saco studentråd att:

- det ska finnas ekonomiska incitament, exempelvis avskrivning av studielån, för akademiker att bo och verka i kommuner som på grund av sviktande befolkningsunderlag har svårt att rekrytera rätt kompetens för att bedriva viktiga samhällsfunktioner.
- distansutbildningar ska utvecklas och erbjudas i större skala som ett steg mot att försöka förhindra utflyttning från hemkommunen.
- fackföreningar inte ska erbjuda privata sjukförsäkringar via försäkringsbolag som bryter mot Hälso- och sjukvårdslagens princip att vård ska ges efter behov.

Ekologisk hållbarhet

Den ekologiska hållbarhetsdimensionen handlar om att främja en utveckling som tillgodoser våra behov idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina i framtiden. Detta kräver ett proaktivt omställningsarbete inom samtliga samhällssektorer. För att facken ska behålla relevans i framtiden och bli en part att räkna med i framtidsfrågor vill studenterna i Sacofederationen se att fackföreningsrörelsen tar ett aktivt tag i frågan och bidrar med sin del för att säkra ett tryggt och meningsfullt arbetsliv även i framtiden.

Med gröna klausuler avses i sammanhanget särskilda bestämmelser som främjar ekologisk hållbarhet.

Saco studentråd föreslår därför att:

- Saco ska erbjuda utbildning om vilka möjligheter det finns för klimatfrämjande inslag i kollektivavtalen till förhandlare på fackförbunden inom Sacofederationen.
- Saco ska främja ökad facklig samverkan för en hållbar och rättvis klimatomställning.
- fackföreningsrörelsen ska vara en aktiv part i ETUI:s arbete med gröna klausuler.
- gröna klausuler i kollektivavtal ska vara en självklar del i facklig utbildning.
- fackföreningsrörelsen ska ta ansvar för att investera förvaltad kapital i etiska och klimatvänliga alternativ.
- fackföreningsrörelsen ska arbeta för en hållbar tjänstepension där arbetstagares kapital placeras i etiska och klimatvänliga alternativ.

En ideal federation – Ett Saco för alla akademiker

En inkluderade representation

Den svenska modellen och dess starka ställning på svensk arbetsmarknad får aldrig tas för givet, likaså får fackföreningsrörelsens framgångar över tid inte förringas. Det är viktigt att facket är något som är till för alla. Fackföreningar behöver därför hela tiden sträva efter att uppvisa en bred representation vad gäller bland annat Diskrimineringslagens diskrimineringsgrunder men även andra faktorer så som exempelvis socioekonomisk bakgrund.

Saco studentråd föreslår därför att:

- alla fackförbund ska sträva efter en breddad rekrytering av medlemmar.
- alla fackförbund ska sträva efter en bred representation i förtroendemannaskaran.

Samarbete hellre än motarbete

I en tid där snabba förändringar är påtagligt är det viktigt att organisera människor och våga göra det på andra sätt än vi gjort under 1900-talet. Det är viktigt för våra organisationer att vara transparenta, pålitliga och vassa i sin kommunikation, både internt och externt. Däremot behöver en sammanslutning av organisationer som till syvende och sist arbetar mot samma mål prata öppet om utmaningar. Studentmedlemmarna inom Saco tror att vi står starkare tillsammans och vill se ett utökat samarbete mellan Sacos medlemsförbund på de plan där stordriftsfördelar finns att vinna. Det skapar ett mer ansvarsfullt användande av våra medlemmars pengar.

Saco studentråd föreslår därför att:

- medlemsförbunden som utgör Saco ska ge Saco möjlighet att samordna studentrekrytering på lärosäten.
- Saco ska utreda vilka områden som skulle kunna samordnas för att effektivisera och utveckla verksamheten.

Organisera alla akademiker

Sacos 700 000 medlemmar har en gemensam minsta nämnare – vi är alla akademiker. Det är en styrka och en fördel att samla akademiker under samma paraply. Idag har akademiker i regel högre lön och mindre sjukskrivningar än andra grupper, men sjukskrivningarna bland akademiker ökar kraftigt och fler och fler yrken som kräver långa högskoleutbildningar har så svag löneutveckling att det inte lönar sig att utbilda sig.

Saco har ett ansvar att stå upp för Sveriges akademiker, men det kräver också att Saco organiserar alla akademiker på svensk arbetsmarknad.

Saco studentråd föreslår därför att:

- Saco tar fram en tydlig definition av vad som avses med begreppet akademiker.
- samtliga professionsförbund som enbart organiserar akademiker ges möjlighet att inträda i Sacofederationen.
- Lärosäten inte ska ha policys eller riktlinjer som förhindrar fackförbund att informera om sin verksamhet till studenter på lärosätena eller genom digitala kanaler.

Studentsektionernas roll i Sacofederationen

Saco ansluter via sina medlemssektioner 115 000 studentmedlemmar och låter dem påverka i frågor som rör sin utbildning och framtida profession. Detta är en styrka och tillgång för Saco och medlemsförbunden. Studentsektionerna är den demokratiska rösten för förbundens studenter. Det är viktigt att studentsektionerna har förutsättningar att bedriva sin verksamhet och därför krävs det ett aktivt arbete för att studenternas engagemang tas till vara och används på rätt sätt.

Saco studentråd anser därför att:

- förtroendevalda inom Saco studentråds federation får arvode för förtroendeuppdrag.
- ersättningen för studenter och yrkesverksamma för fackligt arbete ska vara jämförbar och likvärdig.
- Sacoförbunden arbetar aktivt för kontinuitet och organisationsminne i sina studentsektioner.
- studentrepresentation ska finnas i relevanta organ i moderförbundet.
- Sacoförbunden inkluderar studentsektionerna i sitt politiska påverkansarbete, i synnerhet i frågor som rör studentmedlemmarna.
- studentrepresentation i form av röstberättigade ombud ska finnas på Sacos kongress.
- Sacoförbunden ska erbjuda en plattform för engagerade studenter att mötas och uppmuntra till fysiska möten.
- varje studentsektion i Sacofederationen ska ha tillgång till en särskild kontaktperson på sitt moderförbunds kansli.
- moderförbunden i Sacofederationen ska verka för att det är hållbart och attraktivt att vara förtroendevald som student.
- utarbetade informationsflöden mellan moderförbund och studentsektion ska finnas.
- studentrepresentanter är tillsatta med studentmedlemmars inflytande, önskvärt med hjälp av en valberedning.

Saco studentråd är Sveriges största studentfackliga centralorganisation och utgör student- och framtidsrösten inom Saco. Studentrådet arbetar med frågor som rör högre utbildning, arbetsmarknad och välfärd.

115 000 av Sacos ca 940 000 medlemmar är studenter, vilka är organiserade i 17 av Sacos 22 medlemsförbund. Sacos studentsektioner samlar medlemmar inom nästan alla utbildningar på högskoleorter över hela landet. Medlemmarna är allt från högskolenybjärare till studerande på forskarutbildningen – morgondagens utförare.